

دولسم درس

جهاد

د جهاد پېژندنه : د جهاد کلمه د جد او جهد څخه اخیستل سوې ده، زیار او کوښښ او د انساني استعداد، توان او ځواک په کار اچولو ته ویل کیږي.

په اصطلاح کې : د اسلام د ملاتړ او اعلاء کلمة الله په لاره کې د الله تعالی د رضاء لپاره د مسلمان انسان د ټول ځواک او استعداد په کار اچولو څخه عبارت دي.

د جهاد مفهوم : جهاد په اسلام کې پراخ مفهوم لري، ټولو هغه هڅو، کوښښونو او د ستونزو او کړاوونو ګاللو ته ویل کیږي چې د اعلاء کلمة الله لپاره ترسره شي، قتال د جهاد د ډولونو څخه یو ډول دی الله تعالی د جهاد په اړه فرمائي : (وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ)

دجهاد اړيکه له دعوت سره : په اسلام کې اسلام ته بلنه لازمي فريضه گڼل کېږي، په هر حالت کې مسلمان بايد وکړي، ځکه د اسلام د دين هدف د بشريت بنسټګر ده او د انسان د پيدايښت موخه همدا عبادت ترسره کول دي چې نور وروته د تبليغ او رسولو نه بغير امکان نه لري.

✓ قتال د الله تعالى په لاره کې د حسن لغيره عباداتو له ډلې څخه دي.

✓ د رسول الله صلى الله عليه وسلم لارښوونه دا ده چې په لومړي سر کې غير مسلم د اسلام لوري ته دعوت کړي که چېرې ئې دعوت و نه منلو جزیه ځيني واخلئ او که ئې دا هم ونه منلي نو بيا ورسره د جگړې اعلان وکړئ.

✓ قتال في سبيل الله بيا د هغې وسيلې څخه عبارت دی چې د اسلامي دعوت پر مخ پراته خنډونه له منځه وړي او د اسلامي دعوت لپاره لاره هواروي.

جهاد په څو ډوله دی؟

د جهاد ډولونه

د رسول الله صلى الله عليه وسلم د لاندې حديث څخه د جهاد ډولونه روښانه معلومېږي: «جَاهِدُوا الْمُشْرِكِينَ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ وَالسِّنَّتِكُمْ»

۱- **مالي جهاد:** د خير په لاره کې مال مصرفول، د اسلامي لښکر د سمبالښت اود مجاهدینو د مصارفو د پوره کولو لپاره مال مصرفول.

۲- **نفسي (عملي) جهاد:** دا عملاً د دښمن په وړاندې مقاتله ده.

✓ ځاني جهاد په عادي حالاتو کې د دښمن په وړاندې کفائي فرض دی خو که چېرې د اسلامي خاورې په کومه برخه دښمن یرغل وکړي بیا دا جهاد (قتال) فی سبیل الله فرض عین ګرځي.

۳- **د ژبي جهاد:** له دې جهاد څخه موخه او هدف د ژبي په واسطه له اسلام نه ساتنه او دعوت دی.

ادامه.....

✓ د نفسي او ژبني جهاد تر منځ تړاو داسي دی لکه اکسیجن او درمل مثلاً ژبني جهاد د هوا په شان دی چې انسان هیڅکله د هغي په نه شتون کې ژوند نه شي کولای او نفسي یا عملي جهاد د درملو په څیر دی چې انسان یواځې د مرض په وخت کې ورته ضرورت پیداکوي.

✓ د ژبني جهاد موخه د نورو هدفونو سره سره د نفس تزکیه او اصلاح هم ده.

✓ د ژبني جهاد بله موخه د فکر او عقیدې د انحراف څخه مخنیوی دی.

✓ همدارنګه جهاد نور انواع هم لري لکه قلمي جهاد او داسي نور....

د جهاد د روا والي
موخي او اهداف څه
دي؟

د جهاد د رواوالي موخي او اهداف

۱ - د ظلم پر وخت د خان خڅه دفاع : الله تعالى فرمايي : (أَذِنَ
لِلَّذِينَ يُقَاتِلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلَمُوا وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ) (الَّذِينَ
أَخْرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ)

۲ - د جگړې غوښتونکو د فتنو دفع کول : الله تعالى، چي
فرمايي: (وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا
يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ)

۳ - له کمزورو دفاع : (وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا
أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ
لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا)

۴ - د حمکي د مخ خڅه د فساد : (وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةً
وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ فَإِنْ انْتَهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ)

په عباداتو کې بدعت

د بدعت پیژندنه : بدعت نوي شي ته وايي چی پخواني مثال ونه لري.

د بدعت د اصطلاحی کی : امام شاطبي رحمه الله وايي : بدعت هغه نوی طریقه ده په دین کې چی د شرعی طریقی سره مشابه بنکاري او د الله تعالی په عبادت کې د مبالغې او زیاتوالي په نیت عمل ورباندی کیږی .

مولانا شبیر احمد عثمانی رحمه الله وايي : بدعت د یو داسی نوی کار تر سره کولو ته وايي چی اصل یی په کتاب ، سنت او خیر القرون کې نه وی خو ددین او ثواب په نیت ترسره شی.

د بدعت اقسام

بدعت لاندې درې ډولونه لري :

۱ - دیني یا شرعي بدعت : دا هر هغه قول ، عمل او عقیدې ته ویل کېږي چې په دین کې نوی پیدا شوی وي او د ثواب په نیت ورباندې عمل کېږي او کوم اصل او سند په شریعت کې ونه لري ، دا قسم بدعت ټول سیئه دي.

۲ - دنیوي بدعت : دا په عقایدو او عباداتو پورې اړه نه لري ددین د اشاعت سره یې اړیکه وي لکه دیني مدارس جوړول، کتابونه لیکل وغیره.

۳ - لغوی بدعت : هر هغه عمل ته ویل کېږي چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د وفات نه وروسته پیدا شوي وي خو په شریعت کې اصل ولري هغه که عبادات وي او که عادات لکه د قران کریم جمعه کول، د زکات د مانعینو سره جهاد او د تراویح لمونځ په مسجد کې په جماعت سره اداء کول.

د بدعت بد عواقب

۱ - د دين د صحيح فهم څخه ليروالی : د بدعت په ترسره کولو سره د هغو خلکو څخه چې د خپل دين په اړه صحيح علم او درست معلومات و نه لري د دين صحيح فهم ورکيږي او خلک په ناروا لارو روانيږي.

امام شافعي رحمه الله د بدعت په اړه وايي : چا چې يو عمل ته بڼه وويلو چه هغه په دين كي نه وي نو هغه د ځان څخه يو شريعت جوړ کړو.

۲ - د بدعت په ذريعه خلک په حرج کې اخته کيږي : د دين په نوم نوي کارونه ترسره کول چې په دين کې اصل ونه لري دا په خپله يو تکليف دی.

✓ د بدعاتو په ترسره کولو بنده داسي کارونه ترسره کوي چې دنيوي او اخروي گټه نه لري هسي انسان په تکليفوي، او دا نه يوازي چې کوم اجر او بدل نه لري بلکه د روره ځان په گناه کې

د عبادت پرېښودونکو حکم

۱ - د لمانځه د پرېښودونکو حکم :

الف - په لمانځه کې سستي او تنبلي د منافق نښه ده : الله تعالى فرمايي : (إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَى يُرَاءُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا)

ب - قصداً د لمانځه پرېښودونکي کافر دي : رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي (العَهْدُ الَّذِي بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمُ الصَّلَاةُ، فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ كَفَرَ).

ج - د لمانځه ترک کوونکي بد حشر : (عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو، عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ: ذَكَرَ الصَّلَاةَ يَوْمًا فَقَالَ: " مَنْ حَافِظٌ عَلَيْهَا؟ كَانَتْ لَهُ نُورًا، وَبُرْهَانًا، وَنَجَاةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ لَمْ يُحَافِظْ عَلَيْهَا لَمْ يَكُنْ لَهُ نُورٌ، وَلَا بُرْهَانٌ، وَلَا نَجَاةٌ ، وَكَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ قَارُونَ، وَفِرْعَوْنَ، وَهَامَانَ، وَأَبِي بَنْ خَلْفٍ)

ادامه.....

امام ابن القيم رحمه الله د پورته حديث په تشریح کې داسې وایي :

✓ که یو سړی د مال په محبت کې تر دې حده ډوب وي چې لمونځ یې هېر وي نو حشر به ئې د قارون سره وي.

✓ که لمونځ ئې د پاچاهۍ په خاطر هېر وي نو راپورته کېدل به ئې د فرعون سره وي.

✓ که د وزارت لپاره لمونځ نه کوي حشر به ئې د هامان سره وي.

✓ که څوک د تجارت او کاروبار په خاطر لمونځ نه کوي نو حشر به ئې د ابی ابن خلف سره وي.

قصداً لمونخ پريښودونکی حکم

د څلورو واړو مذاهبو امامانو په نزد قصداً لمونخ پريښودونکی کافر کيږي نه بلکه فاسق ګڼل کيږي توبه به وباسي که توبه ونه باسي نو :

امام مالک او امام شافعي رحمهما الله وايي : وژل يې روا دي.

✓ البته هر څوک يې وژلی نه شي بلکې امام او قاضي به ئې د وژلو فيصله او پرېکړه کوي ،

امام ابو حنيفه رحمه الله وايي : وژل يې روا نه دي بلکې تعزير او بند ئې جزاء ده تر څو چې لمونخ اداء کړي.

✓ په کومو احاديثو کې چې د کافر کېدو حکم راغلی هغه د لمانځه نه د انکار کوونکو په هکله دي.

د روژه خورو حکم

د اسلام بنياد او اساس پر دریو اصولو ولاړ دی هر چاچي له دې څخه یو هم پرېښود کافر دی او وینه تویول ئې روا دي د لا اله الا الله د کلمي گواهي کول، فرض لمونځ او د رمضان د میاشتي روژه نیول دا د حدیث مفهوم وو.

بې عذره د رمضان د میاشتي یوه روژه خورل : رسول الله صلی الله علیه وسلم په دې هکله فرمایي (مَنْ أَفْطَرَ يَوْمًا مِنْ رَمَضَانَ مِنْ غَيْرِ رُخْصَةٍ وَلَا مَرَضٍ، لَمْ يَقْضِ عَنْهُ صَوْمُ الدَّهْرِ كُلِّهِ وَإِنْ صَامَهُ)

امام ذهبي رحمه الله وايي : ټول مؤمنان په دې باوري دي چې چاچي د رمضان د میاشتي روژه له عذر پرته ونه نیوله له زنا او شراب خورۍ څخه ئې هم بد عمل تر سره کړ بلکې مؤمنان ئې په اسلام کې هم شک کوي او د زندیق گمان پرې کوي.

د زکات د نه ورکونکو سزا

په قران کریم او نبوي احادیثو کې د هغه چا په هکله چې زکات پرې فرض شوی وي او زکات نه ورکوي زیات شمېر وعیدونه ذکر شوي دي.

۱- په دې اړه الله تعالی فرمایي: (وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يُنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ)

۲- رسول الله صلی الله علیه وسلم د زکات د نه ورکونکو په اړه فرمایي:

(مَنْ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا، فَلَمْ يُؤَدِّ زَكَاتَهُ مُثِّلَ لَهُ مَالُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ شُجَاعًا أَقْرَعَ لَهُ زَبِيبَتَانِ يُطَوَّقُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، ثُمَّ يَأْخُذُ بِلَهْزِمَتَيْهِ - يَعْنِي بِشِدْقَيْهِ - ثُمَّ يَقُولُ أَنَا مَالِكٌ أَنَا كَنْزُكَ، ثُمَّ تَلَا: (وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرًا لَّهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخُلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلِلَّهِ مِيرَاتُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ)

د توان درلودلو سره د حج نه کولو حکم

څوک چې د توان او استطاعت سره سره بیا هم د بیت الله د حج د اداء کولو لپاره نه ځي رسول الله صلی الله علیه وسلم ئې په اړه فرمائي:

(مَنْ مَلَكَ زَادًا وَرَاحِلَةً تَبْلُغُهُ إِلَى بَيْتِ اللَّهِ وَلَمْ يَحُجَّ فَلَا عَلَيْهِ أَنْ يَمُوتَ يَهُودِيًّا، أَوْ نَصْرَانِيًّا، وَذَلِكَ أَنَّ اللَّهَ يَقُولُ فِي كِتَابِهِ: {وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا})

ژباړه: حارث رضي الله عنه له علي رضي الله عنه څخه روايت کوي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمايلي دي څوک چې د حج د توښي او بیت الله ته د رسېدو وسیله او توان ولري بیا هم حج ته ولاړ نه شي بیانو مسلمان نه مړ کېږي خوښه یې چې یهودی مري او که نصراني.